

Medicatie

voor de behandeling van epilepsie bij uw hond

Universiteit Gent
Faculteit Diergeneeskunde
Vakgroep Kleine Huisdieren
Afdeling Neurologie
Salisburylaan 133
9820 Merelbeke

Inleiding:

Op de afdeling neurologie werd bij uw hond de diagnose van **epilepsie** gesteld. Deze brochure geeft belangrijke informatie over de meest gebruikte anti-epileptica bij de hond.

Idiopathische (of erfelijke) epilepsie bij de hond is een "pillenziekte" en kan dus momenteel enkel onder controle gebracht worden met medicatie. Bij de meeste patiënten is de behandeling levenslang. Echter, bij ongeveer 20-25% van de honden kan medicatie op termijn stopgezet worden, aangezien dit risico's met zich meebrengt dient dit altijd in overleg te gebeuren met een dierenarts. Bij een succesvolle behandeling zien we een reductie van de aanvalsfrequentie met minimum 50%. Bij een deel van de honden is er met 1 enkel medicijn onvoldoende controle van de aanvallen en dient een 2de medicijn aan de behandeling toegevoegd te worden. Bij sommige patiënten is soms een 3de medicijn nodig.

Een hond met **idiopathische (of erfelijke) epilepsie** voldoet aan de onderstaande kenmerken:

- ✓ De eerste epilepsieaanval ontstaat tussen de leeftijd van 6 maanden en 6 jaar.
- ✓ Idiopathische epilepsie komt voor bij alle rassen toch zien we het frequenter bij enkele rassen zoals Golden Retriever, Border Collie,...
- ✓ Tussen de aanvallen door zijn de honden perfect normaal. Het lichamelijk en neurologisch onderzoek zijn dus normaal.
- ✓ De aanvallen komen typisch voor terwijl de hond in rust is of slaapt.
- ✓ Er worden geen afwijkingen gevonden op bloed- en urineonderzoek.
- ✓ MRI-scan van de hersenen en onderzoek van hersenvocht is normaal.

In het geval van **structurele of symptomatische** epilepsie is een intracranieële structurele oorzaak verantwoordelijk voor de epilepsieaanvallen (vb. hersentumor, ontsteking van de hersenen...). **Reactieve aanvallen** worden gezien bij honden die vergiftigd zijn met bepaalde gifstoffen (zoals metaldehyde (slakkengif), lood, ...) of die een metabole oorzaak hebben (zoals nierfalen, leverfalen, laag suikergehalte, ..).

Pexion® (imepitoïne) (Boehringer Ingelheim)

- ✓ Dosis 10-30 mg/kg 2 maal daags
- ✓ Diergeneesmiddel geregistreerd voor gebruik bij de hond
- ✓ Belangrijkste bijwerkingen:
 - meer honger (vaak voorbijgaand)
- ✓ Minder voorkomende bijwerkingen
 - Veel drinken
 - Veel plassen
- ✓ Te gebruiken bij honden met **idiopathische** epilepsie die **enkelvoudige** gegeneraliseerde aanvallen vertonen

Phenoleptil® (fenobarbital) (Kela)

- ✓ Startdosis 2.5-5 mg/kg 2 maal daags, daarna is bepaling van dit medicijn in het bloed nodig om de dosis ev. aan te passen (14d na de start van de behandeling/na elke dosisaanpassing)
- ✓ Diergeneesmiddel geregistreerd voor gebruik bij de hond (en kat)
- ✓ Belangrijkste bijwerkingen:
 - Veel drinken
 - Veel plassen
 - Veel honger
 - Suf
 - Wankel (vooral bij de start)
- ✓ Minder voorkomende bijwerkingen
 - Beenmergsuppressie (eerste maanden van de behandeling)
 - Leverstoornissen
- ✓ Bij de meeste honden zal er een milde stijging van de leverenzymen optreden als gevolg van de behandeling, dit staat echter niet gelijk met een gestoorde leverfunctie. Indien nodig, dan kan de dierenarts de leverfunctie controleren d.m.v. specifieke leverfunctietesten

- ✓ Te gebruiken voor de behandeling van alle types epilepsie (idiopathische en structurele epilepsie, reactieve aanvallen)
- ✓ Te gebruiken bij enkelvoudige aanvallen en bij clusteraanvallen.
- ✓ Kan ook toegevoegd worden bij Pexion® indien de aanvalscntrole met Pexion® ondoeltreffend is
- ✓ Niet toedienen bij honden met leverproblemen

Libromide® (kaliumbromide) (Dechra)

- ✓ Startdosis 15-20 mg/kg 2 maal daags, daarna is bepaling van dit medicijn in het bloed nodig om de dosis ev. aan te passen (ongeveer 3 maanden na de start van de behandeling/na elke dosisaanpassing)
- ✓ Diergeneesmiddel geregistreerd voor gebruik bij de hond
- ✓ Medicijnen steeds met voedsel geven (vermindert kans op misselijkheid/braken)
- ✓ Voedselsamenstelling constant houden
- ✓ Plotse toename van het zoutgehalte in het voedsel of drinken van zout (zee-)water kan aanleiding geven tot een versnelde uitscheiding van het medicijn met als gevolg een daling van de bloedconcentratie en een risico op het ontstaan van veel aanvallen
- ✓ Belangrijkste bijwerkingen:
 - Veel drinken
 - Veel plassen
 - Veel honger
 - Suf
 - Wankel/zwakte
 - Misselijkheid/braken/diarree
- ✓ Minder voorkomende bijwerkingen
 - Pancreatitis
- ✓ Vnl. gebruikt als add-on behandeling (dwz als toevoeging bij een eerste anti-epilepticum

(zoals Phenoleptil® of Pexion®) dat onvoldoende aanvalscntrole geeft)

Keppra® (levetiracetam) (UCB)

- ✓ 20 mg/kg 3 maal daags (dosis mag verhoogd worden bij honden die ook Phenoleptil® krijgen)
- ✓ Humaan geneesmiddel. Dus enkel te gebruiken indien de voornoemde anti-epileptica niet kunnen gebruikt worden of onvoldoende aanvalscntrole geven
- ✓ Weinig neveneffecten, tenzij sufheid en wankel meestal enkel bij hoge dosissen
- ✓ Vnl. te gebruiken bij moeilijk te controleren patiënten, bij honden met leverproblemen en bij clusteraanvallen (o.v.v. een “pulse” therapie (zie verder))

Wat te doen in noodsituaties (clusteraanvallen of status epilepticus)?

Clusteraanvallen zijn meer dan 1 aanval binnen 24h waarbij honden tussen 2 aanvallen door terug bewust worden.

Een status epilepticus is een langdurige aanval (langer dan 5 minuten).

Clusteraanvallen en status epilepticus zijn spoedgevallen. Ingrijpen door uzelf of door de dierenarts is hier vaak nodig. Wat kan de eigenaar doen:

Ziapam® (diazepam) (Ecuphar)

- ✓ 0.5-1 mg/kg rectaal toe te dienen tijdens of vlak na een status epilepticus of clusteraanval
- ✓ De olie-achtige vloeistof dient met een spuit rectaal toegediend te worden

Keppra® (levetiracetam) (UCB)

- ✓ Bij een clusteraanval kan een “pulse” therapie Keppra® gegeven worden
- ✓ Het is de bedoeling om na de 2de/3de aanval de tabletten per oraal toe te dienen bij een bewuste/wakkere hond. De andere medicijnen die de hond krijgt voor de epilepsie worden ook gewoon verder gegeven.
- ✓ Dosis = 40-60 mg/kg bij de start, gevolgd door 20-30 mg/kg drie tot vier maal daags tot 2-3 dagen na de cluster.
- ✓ Bij een volgende cluster kan hetzelfde protocol worden toegediend.

Besluit

De behandeling van een hond met idiopathische epilepsie is steeds een uitdaging. Het doel van de behandeling is de aanvalsfrequentie, -duur, en -ergheid te reduceren, alsook een goede levenskwaliteit te garanderen voor zowel eigenaar als hond. Aanvalsvrijheid is slechts zelden mogelijk. Samen met u kunnen we een behandeling op maat voorzien, met liefst zo min mogelijke nevenwerkingen. Een nauwe opvolging en regelmatige bloednames door de dierenarts zal in de meeste gevallen levenslang noodzakelijk zijn.

Voor meer informatie of advies:

Dr. Sofie Bhatti
Sofie.Bhatti@UGent.be
 Dr. Valentine Martlé
Valentine.Martle@UGent.be
 Tel.: +32 9 264 77 00

Dr. Bhatti is lid van de IVETF (International Veterinary Epilepsy Task Force) en actief lid van de werkgroep (“Behandeling van caniene epilepsie”).

International Veterinary Epilepsy Task Force consensus proposal: medical treatment of canine epilepsy in Europe. Bhatti SF, De Risio L, Muñana K, Penderis J, Stein VM, Tipold A, Berendt M, Farquhar RG, Fischer A, Long S, Löscher W, Mandigers PJ, Matiasek K, Pakozdy A, Patterson EE, Platt S, Podell M, Potschka H, Rusbridge C, Volk HA. BMC Vet Res, 2015, 11:176-192.